

nyos elemek pártfogása mellett újra és újra burjánzott az.

A honszerző Árpád fejedelem sírjának helye, az ősmagyarorszag vallási nagy kultusz-helye bevehetetlen várrá vált a kereszténység számára addig, míg a tatárjárás rémes pusztítása mind a két vallást követők lelki erejét meg nem törte. Ekkor jött el az az idő, amikor az ősvallást követők bevehetetlen fellegrát a pilisi remeték foglalták el s ott a hitükben megrendült magyarságot igyekeztek visszavezetni Istenhez a keresztény tanítások által. Semmisem változott, a hitben sem volt lényeges változás, hiszen az ősmagyar vallásban is az egy Istenség szerepelt, a lényeg, a győzelem azonban abban nyilvánult meg, hogy idegen papság helyett a keresztény magyar remeték lettek a szó-szólók, azok a férfiak, kik a tatárdúlás rémes szenvedéseit átélve, megrendülten vonultak vissza a világi élettől a Pilis rengetegeibe.

Özséb esztergomi kanonok értesült a megtörtént dolgokról. A szívéen viselte a keresztény magyarság ügyét. Ez indította már a tatárjárás előtt is arra, hogy a Pilisbe vonul. Az idő elérkezettnek látszott, ezt tudta meg az Esztergomba el-eljáró remetéktől. Hogy a végtelen nyomorban és szenvedésben küzdő magyarság közé mehessen, csak egy lehetősége volt s ez lemondani rangjáról-vagyonáról, s mint remete élni s hirdetni Isten ígését a Hármás remetebarlangnál, az ősi vallásnak nagy kultusz-helyén, hová a magyarság zarándokolva járt hallgatva egy Atya intelmeit s tanításait. Ezek a magyar keresztény atyák rövid idő alatt csodákat művelhettek. Bizonyosság erre az, hogy az egész ország területén a Mecsekben, a Mátrában, de mindenhol, ahol az ősi vallásnak kultusz-helyei voltak, a magyar remete-rend kezdte meg áldásos működését.¹

IV.

Ott állunk a hatalmas sziklasír előtt, alattunk a kőmederben folyó erdei pataknak locsogása veri fel a csendet a mély szikla-ágyból, kőszáli sasok repkednek el felettünk s az ég azurkékje az erdei lombok között itt-ott láthatóvá válik. Valami furcsa érzés járja át lelkünket s úgy érezzük, hogy hazánk legszentebb helyén járunk, hol a magyar egyszer a legnagyobb veszedelmek idején egymásra talált, a honszerző Árpád fejedelem sírja felett Istent dicsőítve.

¹ Mennyire beigazolódik Tormay Cécile grandiózus látomásának, az Ősi küldöttnek szinte minden sora! (A szerk.)

Nemzetünk Szentélyében

A májusi koradélután csendesen úsztak a szelid báránnyfelhők a csodás pompában díszlő Szent Gellért-hegy fölött. A Dunán lomhán igyekeztek felfelé a megrakott hajók, hosszú uszályokat vontak maguk után. A galambok nyugtalanabban röpdösték körül a Sziklatemplom nagy keresztjét, nem tudták mire vélni azt a tömeget, amely már három óra tájban ellepte a templom előtti térséget. Május 22-e volt. Harmadéves jubileuma annak a világra szóló eseménynek, amikor mi magyarok emelhattuk magasra a térdelő világ szeme elé szentségmutatónkat s mi áldhattuk meg őt világrész népét a közöttünk rejtve, de egészen jelenlévő Krisztus-Kenyérrel. E nagy esemény jubileumára jöttünk akkor össze, hálát adni azért a sok-sok jóért, amit a Kongresszus jelentett mind szellemi, mind anyagi téren. Őszinte sajnálattal kellett látnunk, amikor 5 órára zsúfolásig megtömött templomteret fel kellett szabadítanunk Őexcellenciája Angelo Rotta pápai nuncius úr s a Főméltóságú Asszony, valamint a fenséges főhercegasszonyok fogadására. Hét órakor foglalta el trónját az Úr, a kongresszusi hatalmas Szentségtartóban s kezdetét vette az A. C. által előre elkészített és szétosztott mély, bensőséges, hálaadó s könyörgő ájtatosság. Dr. Hamvas Endre általános érseki helytartó köszöntötte nemzetünk szentélyében Őexcellenciáját, a Főméltóságú Asszonyt s gyönyörű elmélkedéseivel örökre felejthetlenné tette ájtatosságunkat. Közben végig a Szent Gellért-téren, a Ferenc József-híd budai hídfőjén, sőt magán a hídon is, hegyén-hátán tolongott a tömeg s együtt hódolt, együtt imádkozott, együtt engesztelt Krisztus, a nagy Király trónusa előtt. Én az ősz főpapot figyeltem. Amíg mi az elmélkedés szárnyain magasba szállottunk, Ő csendesen, nyugodtan imádkozott. Mozgó ajkain látszott, minden pillanatot ki akar használni, hogy közbejárjon Istennél e reabizott nyájért. Lassan, észrevétlenül suhant le a nap a nyugati hegyek mögé s nyomban kigyúlt a hegy ormán a kék kereszt hirdetni, hogy van még népünkben hit, égő, áldozatos, élő hit, amely a mi nagy magyar feltámadásunk legbiztosabb záloga.

—s —s.